

چهارشنبه 16 دی 1394 - 09:42

فقط 8 دهم درصد

19/0 درصد؛ این رقم نزدیک به صفر، سهم مبادلات دوجانبه ایران با عربستان از کل تجارت خارجی ایران است. آیا کشوری که سهمی نزدیک به صفر از اقتصاد ایران دارد، با تهدید قطع روابط تجاری می‌تواند خللی در اقتصاد ایران ایجاد کند؟

سهم عربستان و 4 کشور دنباله‌رو در اقتصاد ایران فقط 8 دهم درصد

19/0 درصد؛ این رقم نزدیک به صفر، سهم مبادلات دوجانبه ایران با عربستان از کل تجارت خارجی ایران است. آیا کشوری که سهمی نزدیک به صفر از اقتصاد ایران دارد، با تهدید قطع روابط تجاری می‌تواند خللی در اقتصاد ایران ایجاد کند؟

عربستان و چند کشور دیگر از اوایل هفته جاری روابط دیپلماتیک خود را با ایران قطع کردند و عربستان نیز اعلام کرد مبادلات تجاری با ایران را متوقف خواهد کرد، اما واقعیات اقتصادی نشان می‌دهد که اقتصاد ایران وابستگی در حد صفر به رژیم سعودی و متحدانش دارد.

به گزارش جام‌جم، به دنبال اعدام شیخ نمر روحانی مبارز شیعه توسط حکام عربستان و اعتراض ایران به این اقدام، رژیم سعودی اعلام کرد، روابط سیاسی و اقتصادی خود را با ایران قطع خواهد کرد. متعاقبا با فشارهای عربستان، چند کشور عربی خرده‌پای منطقه نیز اعلام کردند روابط خود را با ایران قطع می‌کنند.

هر چند رویکرد کلی جمهوری اسلامی ایران، حفظ روابط دوجانبه با کشورهای اسلامی است، با این حال وقتی این کشورها به بهانه‌های واهی برای قطع رابطه با ایران پیشقدم می‌شوند، ارزیابی آثار اقتصادی و سیاسی چنین اقداماتی، مهم تلقی می‌شود. از جنبه اقتصادی، قطع رابطه با کشورهای فوق، تاثیری در حد صفر بر اقتصاد ایران دارد.

براساس گزارش گمرک کشورمان، مبادلات تجارت ایران با پنج کشور عربستان، کویت، بحرین، سودان و جیبوتی در سال گذشته مجموعاً کمتر از 850 میلیون دلار بود. از آنجا که مجموع حجم تجارت خارجی ایران در سال گذشته به بیش از 104 میلیارد دلار رسید، سهم پنج کشور فوق مجموعاً 0/8 درصد از تجارت خارجی ایران است که نشان‌دهنده سهم ناچیز آنها در مبادلات تجاری کشورمان است. حجم مبادلات تجاری ایران و عربستان در سال گذشته نیز 205 میلیون دلار بوده که نزدیک به صفر درصد کل حجم تجارت خارجی ایران است.

براساس آمارهای بانک جهانی در سال ۲۰۱۴، فقط ۵ درصد کالاهای ایران به کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس صادر شده که شامل ۲ درصد به عربستان، ۲ درصد به امارات و یک درصد به عمان بوده است.

از سوی دیگر اگر عربستان از موقعیت جیبوتی برای اختلال در حرکت کشتی‌های نفتکش ایران از مسیر تنگه باب‌المندب سوءاستفاده کند، از آنجا که مصر برای انتقال نفت خام صادراتی ایران از مسیر خط لوله سومد اعلام آمادگی کرده و چنین اقدامی منافع اقتصادی زیادی برای مصر دارد، به نظر می‌رسد توطئه احتمالی عربستان نافرجام بماند.

سقوط بورس عربستان

در حالی که اقتصاد ایران در روزهای اخیر نسبت به تنش‌های اعراب، هیچ واکنشی نشان نداده، تبعات اولیه اقدام عربستان در قطع رابطه با ایران، گریبان اقتصاد رژیم سعودی را گرفته است.

به گزارش رویترز، روز سه‌شنبه بورس عربستان مجدداً به دنبال تنش‌آفرینی این کشور علیه ایران یک درصد سقوط کرد. سهام شرکت صافولا با سقوط وحشتناک 8/9 درصدی مواجه شد. شرکت عربستانی صافولا سهم عمده بازار روغن خوراکی ایران را در اختیار دارد و اعلام دولت سعودی برای قطع روابط تجاری با ایران، بیش از همه به شرکت صافولا ضرر خواهد زد.

تاثیر تنش‌آفرینی امارات

امارات نیز روز دوشنبه جاری سطح روابط خود با ایران را به سطح کاردار تقلیل داد و از ایران نیز خواست تا تعداد دیپلمات‌های خود را در این کشور کاهش دهد.

در مورد کشور امارات، ماجرا با چند کشور عربی فوق کمی تفاوت دارد و هرگونه قطع روابط تجاری این کشور با ایران، به شدت به امارات ضربه وارد می‌کند.

براساس آمار گمرک، در سال گذشته ایران چهار میلیارد دلار کالا به امارات صادر و در مقابل، 12 میلیارد دلار کالا از این کشور وارد کرد. بنابراین از آنجا که کفه تراز تجاری دو کشور به سود امارات است، قطع احتمالی روابط یا کاهش آن به شدت به زبان امارات خواهد بود زیرا 12 میلیارد دلار صادرات به ایران را از دست خواهد داد.

هیچ کالای اساسی از عربستان وارد نمی‌کنیم

ابراهیم جمیلی، دبیرکل شورای بازرگانی ایران و عربستان به نسیم گفت: بعد از فاجعه منا اصلاً قرار نبود با عربستان رابطه تجاری داشته باشیم و به بیان بهتر این کشور در حدی نیست که با تحریم اقتصاد ایران به بازرگانی ما لطمه وارد کند.

وی افزود: در چند سال اخیر اتاق بازرگانی ایران و عربستان تعطیل شده بود و یک شورای بازرگانی داشتیم که آن هم تعطیل شد. در دوره جدید اتاق بازرگانی هم با توجه شرایط جدیدی که در روابط سیاسی ایران و عربستان اتفاق افتاد به‌ویژه درخصوص فاجعه منا، اصلاً قرار نبود اتاق بازرگانی دو کشور فعال شود.

جمیلی درخصوص تبعات قطع رابطه اقتصادی ایران و عربستان تصریح کرد: ایران و عربستان روابط تجاری قابل توجهی نداشتند و رابطه تجاری با عربستان در کل روابط تجاری ایران با کشورهای مختلف درصد بسیار ناچیزی را تشکیل می‌دهد.

وی با بیان این مطلب که اگر این روابط تجاری قطع شود بیشتر از همه عربستان سعودی ضرر خواهد کرد، گفت: بعد از برجام ممکن است فرصت‌های سرمایه‌گذاری بسیار زیادی در ایران به وجود بیاید که بخش خصوصی عربستان قادر به سرمایه‌گذاری در این فرصت‌ها باشد، بنابراین سعودی‌ها با قطع رابطه این فرصت مناسب را از دست دادند.

عضو اتاق بازرگانی افزود: در حال حاضر اقتصادهای بزرگ جهان حاضرند برای ورود به بازار ایران و سرمایه‌گذاری در کشور ما جای هر کشور دیگری را بگیرند. ایران یک شرایط خاص دارد که در این شرایط عربستان باید به دنبال راهی برای حضور در فضای اقتصادی ایران باشد.

جمیلی ادامه داد: در حال حاضر عربستان سعودی به دلیل کاهش قیمت نفت صد میلیارد دلار کسری بودجه دارد که این کشور باید برای جبران این کسری بودجه تلاش کند. عربستان در جایگاهی نیست که بتواند با قطع رابطه اقتصادی با ایران به شرایط تجاری کشورمان خدشه خاصی را وارد کند. تحلیل مقامات عربستان از شرایط موجود در قطع رابطه تجاری با ایران اشتباه بوده و آنها در آینده از این تصمیمی که گرفتند، پشیمان خواهند شد.

وی درخصوص جزئیات تجارت خارجی ایران با عربستان طی سال‌های اخیر بیان کرد: امسال ما مقداری آهن‌آلات به عربستان صادر کردیم و عمده صادراتمان به این کشور خشکبار و میوه بوده است. واردات ما هم بیشتر متمرکز بر پتروشیمی‌ها و مواد پلی‌اتیلن بوده است. ما کالاهای چندان اساسی و مورد نیازی که در بازارهای دیگر وجود نداشته باشد، از عربستان وارد نمی‌کردیم.

اعراب ضرر می‌کنند

حمیدرضا آصفی، سفیر سابق جمهوری اسلامی ایران در امارات متحده عربی دوشنبه شب با حضور در برنامه گفت‌وگوی ویژه خبری شبکه دو سیما گفت: روابط تجاری زیادی با عربستان و حتی کشورهایمانند بحرین، جیبوتی، سودان و سومالی نداریم

و فقط ارتباط ما با امارات مهم است که عربستان نتوانست آنها را مجبور به قطع روابط با ایران کند.

آصفی ادامه داد: از آنجایی که بیشتر واردات کشور از طریق امارات انجام می‌گیرد اگر روابط ایران و امارات قطع شود، آنها بیشتر ضرر می‌کنند و ما می‌توانیم از طرق دیگر کالاهای خود را تامین کنیم.

سفیر سابق جمهوری اسلامی ایران در امارات متحده عربی تصریح کرد: مطمئناً از قطع روابط ایران و عربستان این عرب‌ها هستند که ضرر خواهند کرد و ایران باید با قدرت در جای خود بایستد.

عربستان در آستانه بحران مالی

به گفته کارشناسان، عربستان در حالی برای اقتصاد ایران رجزخوانی می‌کند که این کشور هم‌اکنون در آستانه بحران اقتصادی قرار دارد. عربستان سعودی، امارات و بحرین در مجموع 200 میلیارد دلار کسری بودجه دارند و از نظر اقتصادی وضع مناسبی ندارند. این چند کشور عربی حدود 450 میلیارد دلار سهام و اوراق قرضه کشورهای غربی و چین را در اختیار دارند که به علت بحران کسری بودجه به دنبال فروش آنها هستند و همین سبب تزلزل بورس‌های اروپایی و چین هم شده است. عربستان به علت بحران مالی، در ابتدای بزرگ‌ترین اصلاحات اقتصادی‌اش است به طوری که در امری بی‌سابقه در دهه‌های اخیر، مالیات‌ها را افزایش و یارانه بنزین را کاهش داده است.

از سوی دیگر، طی یک سال اخیر عربستان به شدت در بورس آمریکا (وال استریت) منفور شده زیرا به دلیل کاهش مصنوعی قیمت نفت و نابود کردن اقتصاد نوپای نفت شل آمریکا (که بسیار گران استخراج می‌شود) 1/3 میلیون شغل در آمریکای شمالی را به مخاطره انداخته است.

محمدحسین علی‌اکبری

اقتصاد